

ZPRAVODAJ 2015

Klub pěstitelů citrusových a jiných užitkových tropických a subtropických rostlin v Brně.

Vydává Klub citrusářů v Brně pro vnitřní potřebu členů.

Vydáno v prosinci 2014

Na úvod několik slov předsedy klubu

Vážení přátelé,

děkuji všem členům i dalším přátelům, kteří se v loňském roce podíleli na činnosti organizace. Naše organizace má v současné době ustálený počet 48 členů. Děkuji hlavně Daně Dostálové za vedení našeho účetnictví, Daně Šmerdové za práci jednatele, Milanu Býčkovi za redakční práci a ing. Ivě Hažmukové za správu našich internetových stránek.

Zuzka Kachlíková a Dana Dostálová zorganizovaly zájezd k panu Koldovi a Petru Brožovi. Kromě pěkných sbírek nejen citrusů jsme se těšili tradičnímu pohostinství hlavně u Koldů a mohli si koupit velmi kvalitní med. Zájezd nám trochu komplikovala doprava. Doporučil jsem objednat mikrobuse, ale zájem byl větší, než jsem předpokládal. Takže se tímto omlouvám za komplikace. Díky ochotě některých členů bylo možno vzít osobní auto.

Výbor klubu se pravidelně scházel jednou měsíčně ve Středisku volného času – Lužánky s dobrou účastí. Občas někdo chybí, ale tak je to všude. Nakonec to nijak nenarušilo chod organizace. Po výborové schůzi se koná pravidelně a to s výjimkou prázdnin diskusní klub, který ale využívají více méně členové výboru.

Tradiční roubování se konalo v březnu ve Středisku volného času. Roubování se zúčastnilo zhruba 30 zájemců. Některé rostliny jsme museli pro jejich zdravotní stav odmítnout. Děkuji Josefu Lipkovi a ostatním, kteří se na něm podíleli.

Přednášky jsme tradičně pořádali v nemocnici u svaté Anny. V únoru nás ing. Ondrášek seznámil se zastoupením jednotlivých druhů subtropického a tropického ovoce. V dubnu přednášela doc. Šafránková o houbových chorobách citrusů. Pan ing. Beránek nás seznámil v červnu se škůdci především u citrusů. Následně se konala panelová diskuze v říjnu vedená doc. Šafránkovou na téma choroby citrusů a jiných užitkových rostlin. Na prosinec v den uzávěrky nebyl program upřesněn.

Výstavy konané v botanické zahradě se zúčastnilo zhruba 800 návštěvníků. Vystavovali a na přípravě výstavy se podíleli i nečlenové, kterým tímto velmi děkuji. Po dohodě s vedením botanické zahrady jsme se rozhodli na výborové schůzi při každé přednášce uspořádat doprovodný program.

Několikrát jsem prosil členy klubu o napsání alespoň krátkého článku do našeho zpravodaje. Odezva byla ale minimální. Také je nutné pomoci Milanu Býčkovi s vydáváním zpravodaje

Závěrem přeji všem členům a našim příznivcům či pěstitelům subtropických a tropických užitkových rostlin pěkné prožití svátků vánočních a pevné zdraví v Novém roce.

Jiří Trávníček (předseda klubu)

PROGRAM NA ROK 2015

V roce 2015 plánujeme termíny diskusního klubu výborových a členských schůzí v těchto termínech :

Diskusní klub: 5.1, 2.2, 2.3, 7.4, 4.5, 1.6, 7.9, 5.10, 2.11, 7.12, vždy v 18.00, výbor v 17.30

Členské schůze: 7.2, 11.4, 6.6, 10.10, 12.12, vždy v 9.00 v přednáškovém sále tzv. klauzuře Nemocnice u sv. Anny – přístup od Mendlova náměstí , 1 patro nad vrátnicí .

VÝBOR CITRUS KLUBU BRNO

Trávníček Jiří	předseda
Brázda František	čestný místopředseda
Maronczak Jan	místopředseda
Dostálová Jana	pokladní
Mátlová Jana	revize
Šmerdová Dana	jednatelka
Ing Hažmuková Iva	internet
Kachlíková Zuzana	zájezdy
Býček Milan	redakce Zpravodaje CK
Vrána Antonín	výstavy
Piller Stanislav	výstavy
Sojka Jaroslav	revize
Pekař Ludovít	předseda revizní komise

ZÁZVOR - ZINGIBER OFFICINALE

Zázvor je již po staletí od starověké Indie , Číny , Řecka a Římské říše znám a uctíván jako kulinářské a léčivé koření . Zázvor je koření získávané z oddenků stejnojmenné rostliny . Zázvor obecný je vytrvalá rostlina.Má růžovobílé nebo nažloutlé květy. Rostliny zázvoru jsou téměř k nesehnání.Není zájem mezi zahradníky ji u nás pěstovat a nabízet jako pokojovou rostlinu. Na štěstí není problém si ji doma vypěstovat.Stačí zajít do většího supermarketu,kde oddenky běžně prodávají.Kupte si čerstvý

neseschlý oddenek zázvoru na kterém jsou dobře vidět již rašící pupeny. Do květináče uložte do zeminy (běžná, nenáročná půda s trochou rašeliny). Oddenek uložte tak ,aby pupeny směřovaly vzhůru a pak to zasypte tak, aby byl zcela skrytý pod zeminou.Květináč dejte na teplé a slunné místo a za 2 až 3 týdny vám začne růst.Po několika měsících (na konci vegetačního období) začne prosychat a v této chvíli nastává pravý čas na sklizení dalších oddenků.

Zázvor uklidňuje žaludeční nevolnosti (nauseu), závratě, pomáhá zmírnit a tišit bolesti a zánět při artritidě. Navíc zklidňuje bolesti svalů, zmírňuje příznaky nachlazení a chřipky ,navíc zmenšuje i plynatost.

Zázvor je nezbytnou součástí indické a čínské kuchyně.Používá se do sladkých i slaných pokrmů,zázvorového pečiva ale také do piva a limonád
Čerstvý , sušený,vařený i nakládaný působí příznivě na lidské zdraví.

KALISIE VOŇAVÁ – CALLISIA FRAGRANS

Tato rostlina u nás není moc rozšířená a většinou se s ní setkáváme až nás začnou trápit různé nemoci .

Jedná se o nenápadnou vytrvalou rostlinu pocházející z tropů a subtropů Střední a Jižní Ameriky. Díky původu vyžaduje vyšší vzdušnou vlhkost (mlžení) a hodně tepla a tak se hodí do teplých skleníků a do pokojů , nejraději do kuchyní na okno (vlhko a teplo). S pěstováním nejsou problémy roste robustně jako blázen (tradescantia) a je jí i trochu podobná. Stonky s dlouhými svěže zelenými listy dorůstají až půl metru s horizontálními oddenky. Oddenky se odřezávají a využívají pro výrobu léčivých přípravků.

Oddenky slouží pro množení rostlin – postačí je dát do vody, kde začnou kořenit. V lidovém léčitelství je známa pod názvy zlatý vlas nebo také Venušin vlas. Oddenky jakmile jsou delší šesti kolének odřízneme a uložíme v sáčku do chladničky na 14 dní (nesmí zmrznout!) a pak se dělají čajové výluhy, lihové výluhy ev. se používá i čerstvá šťáva , balzámy,masti,oleje.Obsahuje látky bránící bujení rakoviny,doporučuje se při cukrovce ,nemocích tělních dutin,astmatu, žal. vředů a asi dalších patnácti nemocí. Má protizánětlivé a hojivé účinky i na hojení spálenin.

ZÁKLADNÍ RADY PRO ÚSPĚŠNÉ PĚSTOVÁNÍ CITRUSŮ I JINÝCH ROSTLIN V BYTOVÝCH PODMÍNKÁCH.

L.Sitař

Získaná rostlina bývá většinou ze skleníku a proto , pokud ji neumístíte v obdobných podmínkách ze kterých přišla (skleník, zimní zahrada, zasklená veranda a pod.) musíte ji v bytě přivyknout a vaše podmínky jako je sušší vzduch ,jiná průměrná teplota ,jiné světelné poměry, umístění, zálivka atd. zkrátka je nutná aklimatizace – přizpůsobení je základem úspěchu .

a.)AKLIMATIZACE - Rostlinu umístíme pod PVC sáček, v případě mikrotenového sáčku je nutné vyrobit nosnou konstrukci tak, aby s listy přímo nedotýkaly sáčku – nebezpečí plísně. Lze použít i polyethylenovou bíle průhlednou PET láhev (uříznuté dno ,aby šlo nasadit na rostlinu jako miniskleníček. Tento kryt v průběhu 4 – 6 týdnů postupně lze otevírat a uvolňovat .

b.)UMÍSTĚNÍ - Umístíme ji na co nejlépe osvětleném místě , (okno bez záclon ,nebo před záclonou atd.) Pozor na pálicí slunko , pak je nutné rostlinu mírně přistiňovat rozptýlením přímého svitu fólií nebo řídkou záclonou .Jinak je možná reakce na popálení listů razantním shozením listů .

c.)TEPLOTA - Teplota pěstování – růstu je optimální v rozmezí 20 až 27°C, zimování minimálně 6 týdnů, ideálně 3 měsíce 10 až 15°C s minimální zálivkou. Citrusy nesnášejí průvan ,náhlé střídání teplot (pozor na zimní větrání), přemístění z místnosti na venkovní slunce a teplotu bez aklimatizace .

Kořenový bal - květináč, kontejner musí mít stejnou teplotu jako koruna rostliny. Při nepoměru shazuje listy a následně hyne. Při umístění na okenním parapetu je nutné chránit kořenový bal před prochlazením studeným vzduchem proudícím od skla,zvýšenou podložkou, pod kterou může proudit aniž by prochlazoval květináč.(polystyrén, dřevěné podložky, bublinková folie a pod.). Naopak korunku chráníme před prouděním horkého a suchého vzduchu od radiátoru.

d.)ZÁLIVKA - Zaléváme odstátou vodou nejméně 24 h (vyprchání chloru ,provzdušnění). Zálivka by měla mít teplotu o 1 až 3°C vyšší nežli je teplota kořenového balu. Při teplotě nižší jak 12°C rostlina zimuje - pak nezalévat. Při přeschnutí rosit nebo kropit na list vodou teplejší nad +12°C.Citrusy snesou lépe přisušek nežli přemokření. Při přeschnutí reagují vadnutím listů ,svěšením, zkroucením. Při přemokření - přelití – reagují opožděně za 1 až 3 týdny vadnutím, opadem listů, květů, plodů. Citrusy nejsou bahenní rostliny a proto nesmí stát ve vodě,po zálivce je vhodné přebytečnou vodu z podmisky do 20 minut odstranit – vylít nebo zalít jiné sušší rostliny.

e.)ZEMINA - Substrát – půdu vyčerpá rostlina cca za 3 měsíce a pak je již nutné přihnojování ,pokud neobsahuje zásobní živiny. Základní substrát pro pěstování, přesazování: 1/3 kompostová zemina, 1/3 přesátý říční písek, 1/3 rašelina, (zásobní živiny – uleželý kravěnc, sušený kravěnc, různá hnojiva, Osmocote, Cererit a pod.). Půdní reakce má být mírně kyselá v rozsahu PH 5 až 6.

f.)HNOJENÍ - Využívejte přírodních hnojiv – kompost, kravěnc, naředěný zázvas z kopřiv zelené hnojení. Průmyslová hnojiva míchejte na minimální koncentraci dle návodů a hnojte častěji. Používejte smáčedla JAR, Citowett apod. Hnojiva střídejte , dodávejte i stopové prvky a dávejte si pozor na obsah vápníku a vápenných solí. Prospěšné je občasné zalití sifonem - syčenou vodou, Tato kyselá zálivka vyplaví vápenné soli do misky a tyto vylejeme, pěnu na povrchu květináče také odebereme a dáme na kompost. Při zimování, kdy rostliny spí – nehnojíme.

g.)OCHRANA - Předpokladem zdravého růstu je neustálá kontrola rostlin. Při výskytu škůdců nebo nemocí přikročíme k ochrannému zásahu dle druhu potíží. Při mírném výskytu a jako prevence použijeme postřik a zálivku slabě růžovým roztokem hypermanganu se stopovým přídávkem smáčedla – na příklad postačí i JAR. Chemické ochrany použijeme při zvýšeném výskytu dle druhu napadení a návodů pro použití. Ošetření provádíme v dobře větratelných prostorách (koupelna, balkon, na dvorku apod.), popřípadě vložíme celou rostlinu do velkého PVC pytle, nastříkáme v podvečer, uzavřeme a druhý den vyvětráme. Nikdy nezapomeňte současně aplikovat smáčedlo, které vždy spolehlivě s minimálními náklady zvýší účinnost chemického zásahu.

h.)DRUH ROSTLINY - Vegetativně množená, řízkovaná nebo hřížená tj. pravokořená. Oddělená část plodící matečné rostliny, nástup do plodnosti při vhodných podmínkách možná již i prvním rokem. Štěpovaná rostlina – roubovaná, očkovaná, kroužkována na různých podnožích. Štěpování je nutné abychom obdrželi žádoucí druh, zaručené odrůdy a dopěstovali do plodnosti plody se zaručenými parametry dané odrůdy.

i.)ZÁSADA - Všeobecně platí, že na jeden plod by rostlina při prvním plození neměla mít nasazeno více jako deset květů a 40 až 50 zdravých listů. Při nedodržení této zásady hrozí vysílení s eventuálním úhynem rostliny !

j.)ZÁSADA MINIMA - Rostlina roste podle toho čeho má nejméně a co je v rovnovážném stavu. To znamená, že teplo, světlo, voda, živiny musí být v agrotechnické rovnováze. Mám-li teplo, světlo ,musím zavlažovat i ev. přihnojovat. Nemám-li teplo a světlo, omezím zalévání a nehnojím.

ÚSPĚŠNÉ DOPĚSTOVÁNÍ ŠTĚPOVANCŮ - L.Sitař

Vegetativní rozmnožování štěpováním (tj. roubování, očkování, kroužkování) je u citrusů nejrozšířenějším způsobem množení .Štěpování je v podstatě transplantace části rostliny žádoucího kultivaru na podnož .

Po srůstu obou částí pokračuje ve vývoji jako jedna rostlina. Štěpováním se rozmnožují všechny rody a kultivary citrusů. Ne vždy funguje okamžitá srůstnost tzv. afinita a ne vždy funguje kompatibilita což je dlouhodobá srůstnost a dlouhodobé udržení roubu - nové rostliny - na podnoži.

Několik bodů, které je nutno dodržet k úspěchu pěstování roubovanců.

1. Je nutno udržet příznivé mikroklima okolo naroubované rostliny roubu, aby nám roub do ujmutí nevyschl neboť nemá možnost čerpat vláhu (mízu) z podnože dokud nesroste .

a.) Zakryjeme rostlinu 2 litrovou PET průhlednou láhví s uříznutým dnem a ovlhčenými stěnami.

b.) Navlečeme plastický sáček a tím zakryjeme celou rostlinu,vytlučíme drátem,aby sáček nesplaskl a to tak ,aby se listy ani rostlina nedotýkal zvlhčeného vnitřku sáčku .

c.) Překryjeme roubovanou část sáčkem, podvážíme a dovnitř stříkneme trochu vody tak,aby nepřišla na roubovaný spoj .

2. Teplota po naroubování by měla být v rozsahu kolem 20 až 27°C. Nejlepší srůstnost je při teplotách v rozmezí 24 až 26°C .

3. Rostliny je třeba umístit na dobře osvětlené místo a současně se musí chránit před přímým slunečním zářením, kdy by mohlo dojít k přehřátí až spálení právě vyražejících výhonků z oček.

4. Rouby by se měly ujímat po 14 dnech, nejpozději po pěti týdnech. Řapík u přijatého roubu po lehkém doteku by měl upadnout,roub i očka zůstávají zelené. U neujatého roubu zasychá řapík současně s roubem a hnědne nebo zčerná. V tomto případě se podnož seřízne a přeroubuje znovu.

5. Po naroubování se bude na podnoži objevovat obrost , který se musí nemilosrdně vyštipovat a vyřezávat.Všechna síla musí jít do nového roubu.

6. Po vyrašení roubu a nárůstu výhonů do cca 15 cm délky se musí povolit úvazek roubu,aby se roub nezaškrcoval a probíhal zdravý růst a došlo k zesílení roubovaného místa .

7. Vyjímečně může dojít k situaci, že roub je zelený, živý a neraší (tzv. spící roub).Není důvod k zoufání. Je nutné vyčkat probuzení rostliny. Jsou známy případy, kdy k růstu došlo až po 8 měsících.

VÝLET CK BRNO K IVĚ HAŽMUKOVÉ, JOSEFU KOLDOVI A PETRU BROŽOVI

VÝLET CK BRNO K IVĚ HAŽMUKOVÉ, JOSEFU KOLDOVI A PETRU BROŽOVI

VÝSTAVA CITRUSŮ A JINÝCH SUBTROPICKÝCH A TROPICKÝCH ROSTLIN
CK BRNO ve dnech od 23. do 26.října 2014
Botanická zahrada Masarykovi univerzity v Brně na ul. Kotlářská

VÝSTAVA CITRUSŮ A JINÝCH SUBTROPICKÝCH A TROPICKÝCH ROSTLIN
CK BRNO ve dnech od 23. do 26.října 2014
Botanická zahrada Masarykovi univerzity v Brně na ul. Kotlářská

8. Jakmile máme narostlý roub ad.6 je nutná reaklimatizace na sušší vzduch po postupném odkrytí roubovance po dobu cca 4 týdnů .

Banánovníky (Musaceae)

Probrali jsme naše Zpravodaje od roku 2005 až po rok 2014 a nenašli jsme ani jeden článek o banánovnících. V době, kdy mnoho pěstitelů začíná s bytovým pěstováním v zimních zahradách i v pokojích (a mnozí mají i úspěšné výsledky), chybí jim solidní informace a tak vznikl tento článek (souhrn asi z osmi zdrojů).

Banánovník pochází z tropických oblastí od Indie až po Australii a zahrnuje území bývalé Indočíny,Indonésii,Filipiny,Japonsko, ostrovy Pacifiku. Je to prastará kulturní rostlina, pěstovaná ještě před počátkem našeho letopočtu (podle dochovaných záznamů ještě v 5. a 6. století před našim letopočtem).

V současné době je banánovník považován za pantropický ovocný i zeleninový druh pěstovaný v tropech po celém světě včetně některých subtropických lokalit. Pěstuje se pro plody, které jsou výborným stolním ovocem a škrobnaté zeleninové druhy se využívají na vaření, pečení apod.

Pěstovat se dá tam, kde průměrná teplota nejchladnějšího měsíce neklesá pod 15°C . Vegetační nula banánovníků je kolem +5°C a pokud teploty klesnou k -1 až -2°C pak již dochází k likvidačnímu poškození listů . Jedná se o mnohaletou bylinu, která dorůstá běžně 4-6 m a u zakrslých forem 1,5 až 2 metry,planě rostoucí banánovníky mohou vyrůst až do výšky 15 metrů. S ohledem na snížení nákladů se pěstují přednostně nižší druhy.

Nepravý kmen též zvaný pseudokmen vyrůstá z velkého podzemního škrobnatého oddenku, který má četné laterální pupeny ze kterých vyrůstají postupně dceřinné odnože. Pseudokmen je tvořen rozšířenými pochvami listových řapíků. Listy bývají 2 – 4 metry dlouhé, dlouze řapíkaté. Čepel je protkána žilkami, kolmými k hlavní ose listu. Středem pseudokmene prorůstá na silné stopce klasovité květenství (většinou asi do 8 – 12 měsíců po zasazení), které se po vyústění ve vrcholové části sklání do vodorovné, svislé nebo šikmé polohy . Podle druhu rostliny může být dlouhé až do 3M. Nese květy trojího typu, které jsou kolaterálně uspořádány kolem osy květenství v mnoha patrech nad sebou: při bázi (v počtu 100 až 500) fertilní pestíkové květy, za nimi následuje řada tzv. střední zóna sterilních oboupohlavních květů a v apikální části je pak zóna převážně květů prašníkových, u většiny odrůd sterilních .Květenství je zakončeno listenovým strboulem, který se místy odřezává a konzumuje jako zelenina. Květy mají nažloutlou nebo narůžovělou barvu a dlouhý semeník ve tvaru prstu. Krycí listeny tzv. brakteje, v jejichž úžlabí květy vyrůstají bývají zbarveny nápadně (oranžově, purpurově až fialově)

a postupně opadávají až po zónu oboupohlavních květů.

Po odkvětu se začínou vyvíjet z podlouhlých semeníků banány. Jsou to podlouhlé bobule. Nejdříve jsou malé, hranaté, sytě zelené. Pak jak se začínou plnit dužninou, začínou se zakulacovat, ztrácejí hranatá žebra a při zrání mění barvu ve žlutou, červenou až fialově purpurovou. Plody jsou v několika patrech nad sebou a tvoří trs zvaný banč. Jednotlivá patra trsu jsou označována jako ruky a jednotlivé plody jako prsty. Většina pěstovaných banánovníků tvoří bezsemenné partenokarpické plody díky triploidii a tetraploidii. Existuje minimální počet diploidních rostlin v planých i kulturních rostlinách a ty mají semena.

V praxi se banánovníky dělí podle způsobu užití na ovocné a zeleninové.

1. Ovocné banánovníky (tzv. stolní) dávají asi polovinu světové produkce banánů. Plody se pojídají plně vyzrálé, čerstvé a jsou chutné bez jakékoliv úpravy. V nezralém stavu mají vysoký obsah škrobu a kyselin ale při dozrávání škrob rychle hydrolyzuje a současně se odbourávají i kyseliny. Zralé ovocné banány mívají v průměru kolem 4% škrobu a 0,3% kyselin a jsou nasládlé, chutné a vonné. Typickými zástupci ovocných banánovníků jsou kultivary Cavendish, Gros Michel, Lacatan.

2. Zeleninové banánovníky – nazývané plantejny (ev. škrobnaté) dávají banány, které se sklízí převážně v nedozrálém stavu, kdy mají dostatek škrobu a kyselin. Podobají se ovocným banánům ale jsou nechutné, méně vonné a k jídlu se připravují vařením, pečením, smažením na oleji, opékáním na ohni. Nebo se také usuší a rozemelou na mouku. Dělaří se z nich hranolky, kaše a také banánové pivo. Protože se nehodí na export, tak se zkonzumují v místě výskytu. Kultivary rodičí zeleninové banány jsou velmi početné, mají řadu místních názvů a jsou známy jako Hornplantejny nebo French.

Při pěstování v našich podmínkách v zimních měsících, kdy je nedostatek světla se musí přemístit na co nejvíce osvětlené stanoviště. Pokud je rostlina v květení, nemělo by se s ní hýbat a když už, tak se musí květ situovat na nejvíce nasvětlenou stranu.

Požadavky na půdu nejsou velké. Vyžaduje úrodnou, propustnou půdu ze směsi rašeliny, písku nebo písčitohlinité zeminy s přídavkem kravského hnoje. Zemina musí být stále kyprá, nesmí zatvrdnout a hlavně nesmí být zasolená – je nutné udržovat mírně kyselou půdní reakci v rozsahu od 5 do 7 pH.

Požadavky na závlahu jsou značné. Musí se pravidelně zalévat odstátou nebo dešťovou vodou. Pravidelně by se měla do závlahy dávat rozpustná hnojiva typu Kristalon v silně zředěném roztoku (doporučuje se 1 promilové ředění, které se hodí jak na hnojení na list, tak i do půdy - 1g/1 l). Zalévat jen při vyšších teplotách kdy je větší odpar. Při nižších teplotách zalévání vede k odumírání kořenového vlášení. Banánovník po

odkětu a po sklizni se musí u paty seříznout a počkat si na vyrašení dceřiných odnoží protože na vyplozené rostlině se další květení a plazení nekoná .

Banánovníky – druhy:

1. Acuminata COLLA

Jedná se o planý, diploidní druh banánovníku, který dal vznik nebo se podílí na vzniku dnešních odrůd (hybridních diploidů "čistých", nebo hybridních triploidů a tetraploidů) pěstovaných pro jedlé plody , využívané jako zelenina (tzv. zeleninové banány či plantejny), nebo jako ovoce (banány ovocné. Na základě svých charakteristických morfologických znaků slouží jako srovnávací standart pro určování libovolné odrůdy banánovníku. Používá se ve šlechtění (diploidní rostliny mají semena na generativní množení).

2. Balbisiana COLLA

Jedná se o planě rostoucí diploidní druh banánovníku, podílející se na vzniku současných odrůd (hybridních diploidů, triploidů a tetraploidů) pěstovaných pro jedlé plody – banány zeleninové (plantejny) nebo ovocné. Druh slouží rovněž jako srovnávací standart a využívá se převážně ve šlechtitelské práci .

3. Corniculata LOUR

Je vytrvalá bylina jihovýchodní Asie a Indonésie introdukovaná do Dominikánské republiky , Haiti aj. Druh se pěstuje . Dorůstá do výšky 5 až 6 m výšky a plodí velké , moučnaté banány , které se využívají jako zeleninová příloha k jídlu .

4. Discolor HORAN

Vysoká vytrvalá bylina Nové Kaledonie . Pěstuje se na ostrovech Oceánie a v Brazílii . Plodí chutné banány s červenavě fialovou dužninou , s intenzivní muškátovou vůní. Listy tohoto druhu jsou surovinou pro získávání vláken .

5. Fehi BERT

Vysoká vytrvalá bylina ostrovů Pacifiku – Nové Kaledonie , Tahiti , Fidži aj. Místy se pěstuje . Má vzpřímené plodenství. Banány jsou moučnaté a jsou důležitou složkou stravy místních obyvatel . V některých místech se jedí též semena .

6. Lolodensis CHEESMAN

Vytrvalá bylina Indonésie a jihovýchodní Asie . Místy se pěstuje . Zralé

banány bývají oranžově červené , jen 8 až 10 cm dlouhé se žlutou jedlou dužninou .

7. Maculata JACQ

Vytrvalá bylina známá pouze v omezené kultuře – Seychely ,Réunion, Mauritius ,Jižní Florida aj. Plodí poměrně malé a velmi sladké banány.

8. Paradisiaca L

Banánovník, který v současné době již není považován za samostatný botanický druh. Jak ukázaly cytogenetické studie, jedná se ve skutečnosti o celou skupinu kultivarů, které jsou sterilními triploidy (netvoří semena) hybridního původu. Na jejich vzniku se podílely 2 plané diploidní druhy a to *Musa acuminata* - větším podílem a *Musa balbisiana*. Skupina zahrnuje odrůdy zeleninové (plantejny) i ovocné. K zeleninovým patří tzv. French a horn plantejny, které rodí škrobnaté banány, které jsou jedlé až po tepelné úpravě (smažené, vařené, pečené), neboť za syrova nejsou ani po dokonalém uzrání chutné pro vysoký obsah škrobu. K ovocným patří kultivary, které dávají vesměs banány dobré chuti a kvality, používané a požívané po dozrání čerstvé , bez úpravy.

9. Sapientum L

Také není považován za samostatný druh. Na základě cytogenetických studií bylo prokázáno, že se ve skutečnosti jedná o banánovník, respektive o celou skupinu odrůd, které jsou sterilními triploidy hybridního původu. Vznikly křížením dvou planých druhů a to *Musa acuminata* a *Musa balbisiana*, přičemž *M. acuminata* má dominantní podíl na vzniku. Tyto banánovníky patří do stejné genomické skupiny jako předcházející skupina odrůd. Řadí se sem jak ovocné, tak i zeleninové (plantejny) odrůdy, plodící plody stejného použití jako v předchozí skupině.

10. Sinensis SWEET

V současné době také není považován za samostatný botanický druh. Jedná se o odrůdu Cavendish, což je triploidní mutant, který vznikl polyploidii z diploidního planého druhu *Musa acuminata*. Patří k nejvýnosnějším banánovníkům. Poskytuje velmi kvalitní plody vhodné k exportu a je jedním z nejrozšířenějších banánovníků pěstovaných pro komerční účely. Jeho další vlastností je jeho zákrskovost a odolnost proti některým chorobám jak je *Fusarium*, *Cercospora*. Cavendish se rozmnožuje pouze vegetativně protože nevytváří semena a dal vznik několika klonům lišících se vzrůstností (Dwarf Cavendish, Giant, Robusta aj.)

PEPINO - SOLANUM MURICATUM

Pochází pravděpodobně z Peru nebo Kolumbie a odtud se rozšířila do dalších jihoamerických zemí. Do Evropy byly rostliny dovezeny a začly se dokazatelně pěstovat již kolem roku 1785 v zahradách francouzského krále Ludvíka XVI.

Jedná se o vytrvalou bylinu, která roste jako polokeřík 30 až 50 cm vysoký, který na závěr roční vegetace je poléhavý. V našich podmínkách se pěstuje jako jednoletá rostlina. Květy se objevují v latách na dlouhé stopce. Jsou oboupohlavní, podobné květu brambory. Listy jsou řapíkaté, lílkovité, kopinaté 12 až 15 cm dlouhé, často nepravidelně laločnaté. Plody jsou vejcovitě oválné s hladkou slupkou, která je tenká zelená a při dozrávání mění barvu na žlutou až žlutooranžovou, fialovou s výraznými podélnými až hnědofialovými pruhy.

Zralé plody jsou vonné, šťavnaté i sladké jako u melounu. Plody jsou cca 10-12 cm vysoké a 8 až 10 cm široké, často bezsemenné. Konzumují se syrové umyté i se slupkou, chlazené ev. i pocukrované. Dužnina je měkká žlutá a obsahuje až 50 mg vitamínu C na 100 gramů váhy.

Rostlina je teplomilná a prosperuje tam, kde prosperují i papriky a rajčata. Jediná nevýhoda těchto sousedů tkví v tom, že pepino bude brzo obšťastněno hmyzem – molicemi, sviluškami apod. A bude nutné zajistit ochranu proti těmto parazitům. A pokud je slunném stanovišti pak vyžaduje vydatnou zálivku. Rostliny jsou k sehnání v zahradnických firmách a tak odpadá pracné sázení semínek doma v lednu do květináčků za oknem. Rozumnější je koupit v dubnu již hotové sazenice, které jsou silné, otužilé a většinou v lepším stavu než které jste schopni zajistit sami doma. Půda by měla být lehká, propustná a výživná, mírně kyselá s pH 5 až 6,5. Na jednu rostlinu potřebujeme cca nádobu o obsahu 5 litrů. Menší jsou dříve zaplněny kořeny, které spotřebují rychleji živiny v půdě. Větší objem zeminy zajistí spolehlivě oddálení plození – protože rostlina se bude snažit zaplnit nádobu kořeny na úkor včasného nákvětu. Vlastní květení probíhá od konce června do začátku srpna. Nasazené plody se rychle vyvíjejí a kolem poloviny srpna začínají žloutnout a dozrávat. I když je to rostlina poměrně nenáročná, přesto dochází k agrotechnickým kiksům ze strany pěstitelů. Jedná se o oddálené přesazení zakoupených rostlin (po nákupu sazenic do týdne nutno přesadit do vyhnojené zeminy). Rostliny by na začátku měly být chráněny proti nízkým teplotám, prostě nesmí se dát ven před zmrzlíky. Při přehnojení dusíkem budou květy malé a mnohé neplodné. Je nutné také někdy pomoci opylováním štětečkem, navíc je nutné také zajistit probírku nadbytečných plodů. Na závěr vegetace na podzim je nutné rostliny nechat dozrát doma v teple.

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ ČLENŮ KLUBU V ROCE 2015

Bartoň Bohumil	27.4. 1935
Brázda František	29.6. 1935
Fidrmucová Miroslava	21.2. 1940
Fridrich Josef	18.12. 1940
Kolda Josef	5.8. 1930
Kolegarová Zdeňka	13.11. 1945
Mildner Jaroslav	2.6. 1940
Piller Stanislav	26.7. 1945
Urbánek Jan	16.5. 1940
Zámišová Helena	4.5. 1930

OZNÁMENÍ

Naše řady opustil 18.března 2014 ve věku nedožitých 96 let zakládající člen a dlouholetý místopředseda klubu Ladislav Janoušek. Do poslední chvíle měl zájem o naši činnost. Čest jeho památce !

PROGRAM NA ROK 2015

V roce 2015 plánujeme termíny diskusního klubu výborových a členských schůzí v těchto termínech :

Diskusní klub: 5.1, 2.2, 2.3, 7.4. -úterý, 4.5, 1.6, 7.9, 5.10, 2.11, 7.12, vždy v 18.00, výbor v 17.30

Členské schůze: 7.2, 11.4, 6.6, 10.10, 12.12, vždy v 9.00 v přednáškovém sále tzv. klauzuře Nemocnice u sv. Anny – přístup od Mendlova náměstí, 1 patro nad vrátnicí .

Redakce zpravodaje

Býček Milan, Chaloupkova 15, 612 00 Brno

mobil O2 / SMS: **723 624 511**, e-mail: **amos2@email.cz**

V Brně prosinec 2014